

SIKKEL, De, uitgeverij, in 1919 gesticht door Eugène de Bock en zijn broer René. De onderneming kwam tot stand, nadat Eugène de Bock (z. aldaar) wegens activistische sympathie uit de Antwerpse gemeentedienst was ontslagen. Met een kapitaal van 10.000 fr., waarvan 8.000 fr. bijeengebracht door vrienden, begon hij De Sikkel, die weldra een der voornaamste pioniers van de uitgeverij in Vlaanderen zou worden. De Bock, die in 1912 een der promotors van de Conscience-herdenking en in 1913 een der stichters van de Vereniging voor Beschaafde Nederlandse Uitspraak was geweest, behoorde later tot de medestichters van de Vereni-

gung ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen (z. aldaar) en van de Centrale voor Import en Export van Boeken. Sinds 1954 wordt De Sikkel geleid door Karel de Bock, zijn neef. Sinds 1970 werkt De Sikkel met de uitgeverijen De Nederlandsche Boekhandel, Patmos en L. Opdebeek samen in de N.V. Uitgeverscentrum. In dat jaar werd de uitgeverij van Antwerpen naar Kapellen overgebracht. De eerste uitgave, in 1919, was Heropbouw van de Schoenmarkt, door de architecten A. Francken en H. Delvaux. De eerste roman die De Sikkel op de markt bracht, was een herdruk van Arm Vlaanderen (z. aldaar) van R. Stijns en Isidoor Teirlinck. Het kan a.h.w. als een programma worden be-

schouwd. In 1920-'21 publiceerde de uitgeverij het tijdschrift Ruimte (z. aldaar) en werd ze ook de uitgever van de expressionistische auteurs die door dit vooruitstrevende blad werden gestimuleerd, zoals Paul van Ostaijen, Gaston Burssens en Wies Moens. Een van de eerste succesuitgaven was Celbrieven van Wies Moens, wiens werk fragmentair gesmokkeld moest worden uit de gevangenis waar hij wegens activisme opgesloten zat.

De Sikkel droeg jarenlang duidelijk het stempel van haar stichter, die door Albert Westerlinck „een der meest belezen lettré's" van Vlaanderen werd genoemd en die zelf een aantal opmerkelijke literaire en cultuurhistorische studies schreef. Onder zijn impuls heeft De Sikkel steeds een grote belangstelling gehad, tegelijkertijd voor de cultuurgeschiedenis van het Vlaamse en Nederlandse volk en voor de moderne, vooruitstrevende literatuur.

De uitgeverij publiceerde diverse reeksen over taal, kunst, geschiedenis en letterkunde, o.m. de reeks Nederlandse Dialektatlassen, Geschiedenis van de Vroomheid in de Nederlanden (St. Axters), Geschiedenis van de Vlaamse en Groot-Nederlandse Beweging (Leo Picard). Ze steunde na de Tweede Wereldoorlog de nieuwe kunst door de uitgave van het tijdschrift Tijd en Mens in 1952 en '53, door werk van Hugo Claus, R.C. van de Kerckhove, Jan Walravens, Maurice D'Haese, Libera Carlier uit te geven. Onder de nieuwe directie oriënteerde de uitgeverij zich meer naar de pedagogie. In de sector jeugdboeken signaleren wij o.m. de serie Historische Verhalen voor de Jeugd o.l.v. Cyriel Verleyen.

LITERATUUR: L.P. (= Leo Picard), *Eugeen De Bock zeventig jaar*, in *De Standaard* (23 april 1959); - R. van Roosbroeck, *E. De Bock ter ere*, in *De Periscoop* (april 1964); - *Vijftig jaar illustratie, vijftig jaar De Sikkel* (1969); - J. de Ceulaer, *Eugeen De Bock*, in *Te gast bij Vlaamse auteurs*, V (1969); - G.C. (= Gaston Claes), *Eugeen De Bock wordt tachtig en viert gouden jubileum van zijn uitgeverij*, in *Gazet van Antwerpen* (23 april 1969); - *Eugène De Bock vandaag 80!*, in *De Nieuwe Gazet* (23 april 1969); - A.M. (= Anthony Mertens), *De Bock: „De opleving van Vlaanderen is een mirakel"*, in *De Standaard* (23 april 1969); - M. van Nieuwenborgh, *Praten met uitgever Eugène De Bock (80). Kunst moet altijd een beetje een boodschap zijn*, in *Het Volk* (29 april 1969); - J. Vandelloo, *Eugeen De Bock, Vlaams cultureel pionier*, in *Nieuwe Rotterdamse Courant* (3 mei 1969); - *Huldenummer Eugène De Bock van Nu Nog* (maart-april 1974).

GASTON DURNEZ